

Suontelen saarella on vielä pystyssä pitkälti toistakymmentä taloa. Tyhjät ikkunat tuijottavat elottomina järvelle.

Kuvia Suontelen saarikylän vaiheista vuosisadan ajalta

Toistakymmentä kilometriä Paateneelta pohjoiseen Rukajärven-Ontajärven suuntaan suuren Seesjärven luoteiskulmassa sijaitsee runsaan viiden kilometrin pituinen Suontelen saari (perusmuoto Suonnal paikallisen murteen mukaan, ven. Sondala). Saarella oli aikoinaan samanniminen kylä. Se kuului entisen Seesjärven kihlakunnan, myöhemmin Seesjärven piirin suurimpiin Paatenen, Sellin ja Maaselän kera.

Suontele on vanha elospaikka. Ensimmäiset kirjalliset maininnat ovat vuodelta 1597. Niiden mukaan kylässä oli tuolloin 17 taloa. Vuodelta 1848 on tiedossa kylän aikuisväestön määrä, joka oli 175. Alaikäisiä ei merkitty kirjoihin.

Vuosisadan vaihteen tie-

noilla kylässä oli lähes 50 taloa, ja runsaat 300 asukasta. Kauppiaita oli kolme; Andropoff, Romanoff ja Timonen. He olivat samalla maanviljelijöitä. Heillä oli suuret, kaksikerroksiset talot, alakerrassa kauppapuoti ja karjasuojat rinnatusten. Tavarat tuotiin lotjilla Seesjärven yli. Paljon hankintoja tehtiin Suomestakin, missä tavara oli yleensä halvempaa ja parempaa kuin Venäjällä. Vuonna 1912 oli Värtsilään mentäessä rajalla tulli. Sen kauppiaat mielellään kiersivät välttyäkseen lisäkustannuksilta. Viinan ja tupakan kuljetus oli kokonaan kiellettyä.

Suontelen kylässä oli muutamia vanhan ajan suurperheitä, muisteli Arvi Elkunen, ent. Tatimoff, jota Eeva Karttunen haastatteli Pitkärannassa vuonna 1939.

Niinpä Romanoffin kaupatalossa eleli 33 henkeä, luvussa serkustenkin perukuntia. Kaksi vanhaa starikkaa oli isäntinä, ja kaikki sujui hy-

vin. Omaisuus oli yhteistä ja kaupasta möi kuka parhaiten ehti.

Goratsin talossa väkeä oli vielä enemmän, peräti 40 henkeä. Vanha isäntä johti yhteisöä patriarkan tavoin. Aamulla tsaijupöydässä neuvoteltiin, kuka mihinkin työhön tarttuu. Talossa valmistettiin myytäväksi rekiä ja kärryjä.

Pääelinkeinoina kylässä olivat maanviljelys (kaskimailla viljeltiin ruista ja naurista), vähemmässä määrin metsästyks ja talvisin rahdinajo. Kalastusta harjoiteltiin joka talossa. Seesjärvi antoi hyviä saaliita ja siihen laskevaan Voloma-jokeen nousi siikaa ja matikkaa. Suontelenlahti oli kuulu, paljon käytetty apajapaikka varsinkin syksyisin siian- ja muikunkudun aikaan. Sinne tultiin pyyntiin kauempaakin, Karjalan Maaselästä saakka.

Pyödyksinä käytettiin nuottaa, verkkoa, koukkua ja jonkin verran myös pitkäsiimaa. Syksyllä pyydettiin kutuaika-

na muikkua suurilla rysillä. Kylässä kävi kalanostajia Petroskoista ja Aunuksesta saakka. Kyläläiset itse veivät kalaa, samaten metsälintuja jäädetyttynä Sungun kuuluille markkinoille.

□ □ □

Julkaisemme oheisena kolme kuvausta Suonteleen kylästä. Ensimmäisessä niistä Samuli Paulaharju kertoo, millaista oli Suontelen praasniekassa vuonna 1900. Toinen juttu on lyhennelmä TK-kirjeenvaihtaja Mikko Rossin sotaaikaisesta kuvauksesta vuodelta 1941, ja kolmas perustuu KH:n toimittajan havaintoihin ja haastatteluihin tältä sekä viime kesältä.

Kunkin kertomuksen aikaväli seuraavaan on suunnilleen viisikymmentä vuotta.

Eteemme piirretty yleiskuva Suontelen kylän vaiheista noin sadan vuoden ajalta. Kehitys on ikävä kyllä mennyt alaspäin.

SUONTELE 1900

Suontelen pruasniekka

Olemme matkalla Suonteleen kylään. Siellä on näet suuret pruasniekat paraillaan. Soutelemme pienoisella veneellä Suontelen jokea alas-päin Seesjärveä kohden.

Synkän talon sydämessä virtailee verkalleen joki, ja yhä synkemmältä salolta se saa alkunsa. Mahtavia, jylihiä kuusikoita on toisinaan sen uomaa vartioimassa, toisinaan taas ikihongat humisevat metsiköitä sen rannalle muodostaen. Joskus laajenee joki leveäksi, ruohikkoiseksi lammeksi, jossa sorsat parvittain pulikoivat, joskus taas synkkänä virtailee rääsyisen suon lävitse, jossa kääkkyrä-männyn ja kuikelokuuset kasvavat ja vaivaiskoivu ja suopursu rehoittavat. Onpa väliin lehtoisiaakin rantoja koivikkoineen, lepikkoineen.

Eräällä lauttauspaikalla tapaamme muitakin pruasniekoille menijöitä. Paraillaan kuletetaan ylitse muuatta joukkoa hevosineen, rattaineen. Toisia on odottamassa vuoroansa, toiset jo mennä viilettävät kylää kohden.

Lauttauspaikan luona joesa näemme siltahepojen jäännöksiä ja jonkun matkan alempana koko ison kappaleen itse siltaakin. Kuuluu oleenkin tässä ennen silta, vaan kevättulva oli särkenyt. Ei ollut tullut siltaa korjattua, oli vaan laitettu lautta ja lauttausmiehille pieni maja joen rannalle. — Lautan laittamiseen oli ehkä etupäässä vaikuttanut se, että sillan yläpuolella sijaitsevan Suontelen rautaruukin laiva pääsisi esteettä kulkemaan jokea alas Seesjärveen ja taas takaisin.

Veneillä menijöitäkin tapaamme. Pitkin jokea soutaa vihkasee kokonaisia venekuntia tuon tuostakin sivuitsemme. Veneissä on kaikenikäistä väkeä, on valkoparta "stari-koita", ruskeapartaisia "Ont-ruksia" ja parrattomia nuoru-kaisiakin, onpa vanhoja akkoja ja nuoria tyttöjäkin. Iloisia ovat joukot, raikasta naurua ja vilkasta pakinaa kuuluu joka veneestä.

Tulemme Seesjärvelle. Siellä Seesjärven saarella se on suuri Suontelen kylä, korkean kaksihuippuisen vaaran läntisellä vierteellä. Pitkä silta, leveän, matalan salmen yli rakennettu, auttaa hevosella ja jalan kulkijat saarelle.

Kyllä sitä on juhalle menijää ja pruasniekalle kulkijaa. Saa se Suontele vieraita nyt! Joka taholla on tulijaa ja joka tavalla. Tullaan jokea, tullaan järveä, tullaan maatakin myöten; tullaan rattailla, tullaan jalkasin, ratsastaenkin tullaan...

Ja mistäpä tämä kirjava joukko lie tullutkaan; ei ole tavallinen naapurimatka kellään. Etäällähän ovat lähimmät kylät, aina parin peninkulman päässä. Jos lähemmin tulijoita takastamme, tapaamme paljon vanhoja tuttujamekin. Näemme Ontarven asukkaita, näemme Korpilahden kansaa, näemme Kuusi-niemen, Mäntyniemen ja Hirviniemen ihmisiä sekä joukon särkejäveläisiäkin. On vielä Paatenen musikkaa, onpa ukkoa Maaselästä ja Sellinkylästäkin. Ja kaikki vaan Suontelen pruasniekoille! Minnekä kaikki mahtunevat? Suuri on kylä, monta on taloa, jokainen sukulaisensa, tuttavansa pirttiinsä vie ja kestitsee.

Romanaiselle on meitä neuvottu. Se onkin kylän uljain talo, vaaran rinteellä yli muiden komeana kohoaa. Romanaiselle suuri osa muuttakin kansaa näkyy vaeltavan.

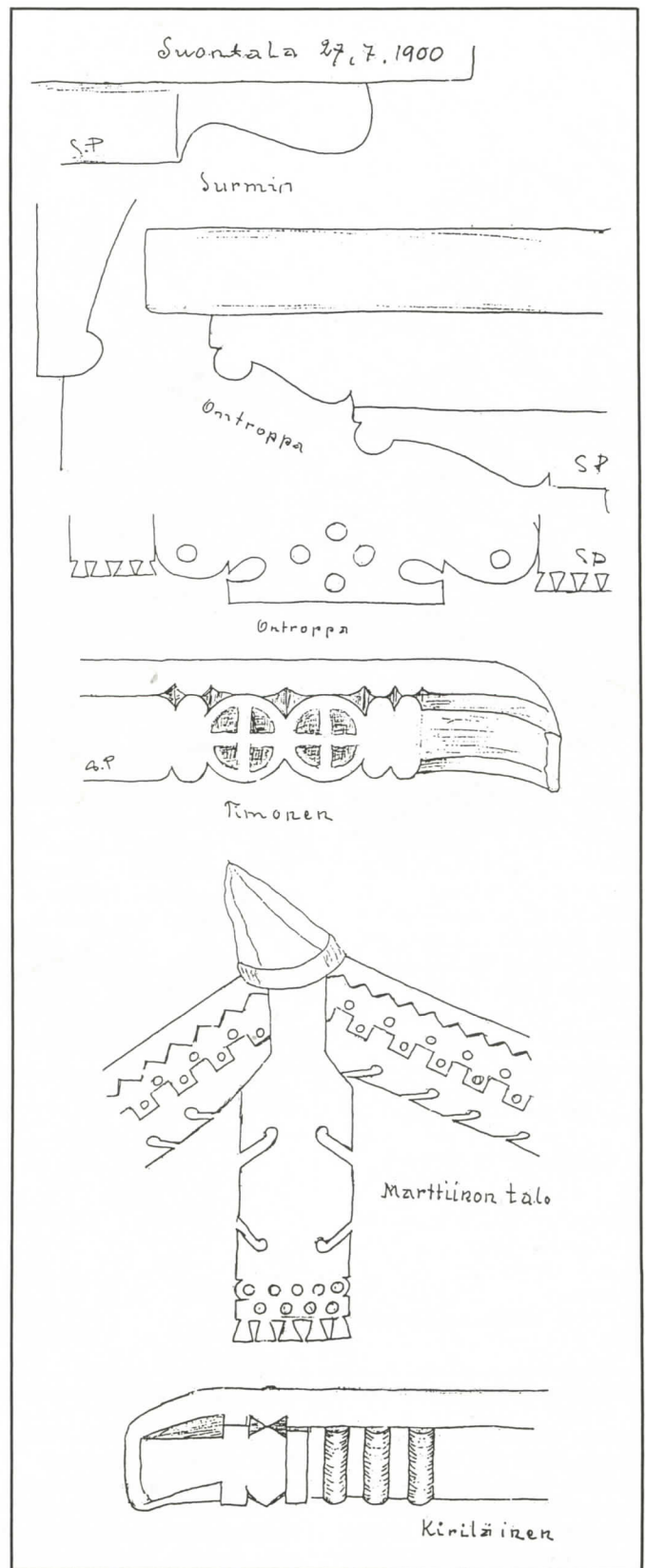
Astumme taloon.

Jos on talo potra päältä, uljas ulkoa, onpa se sisältäkin siivonnäköinen. Pirtin lattia on hohtavan valkea, penkit, lausat, pöydät puhtaat, seinät samoin. Ja gornitsa on vielä komeampi. Seinillä on isot, "vuitshiska"-reunaisilla käspaikoilla ympäröidyt peilit ja mitä potrimmat, kullatut jumalankuvat, joiden edessä pienoiset vahakynttilät palaa tuikkuttavat.

Romanainen onkin kylän bohatteri.

Kilkitellen kalkatellen alkavat kirkonkellot soida, ja kirjavana joukkona lainehtien rientää pruasniekkarahvas kirkkoon. Siellähän mekin pistäydymme katsomassa, miten salolaiset tempelissään molivat, ristivät, kumartelivat. Kirkko on täpötäynnä kansaa. Oven suuhun pääsemme, johon hiukan kuulemme papin ja leikarin veisuuta ja näemme kuvilla koristetun kirkon peräseinän.

Romanaisella on sillä aikaa kuin kirkossa molitaan, varattu koko gornitsan pituinen ruokapöytä vieraille kutsu-

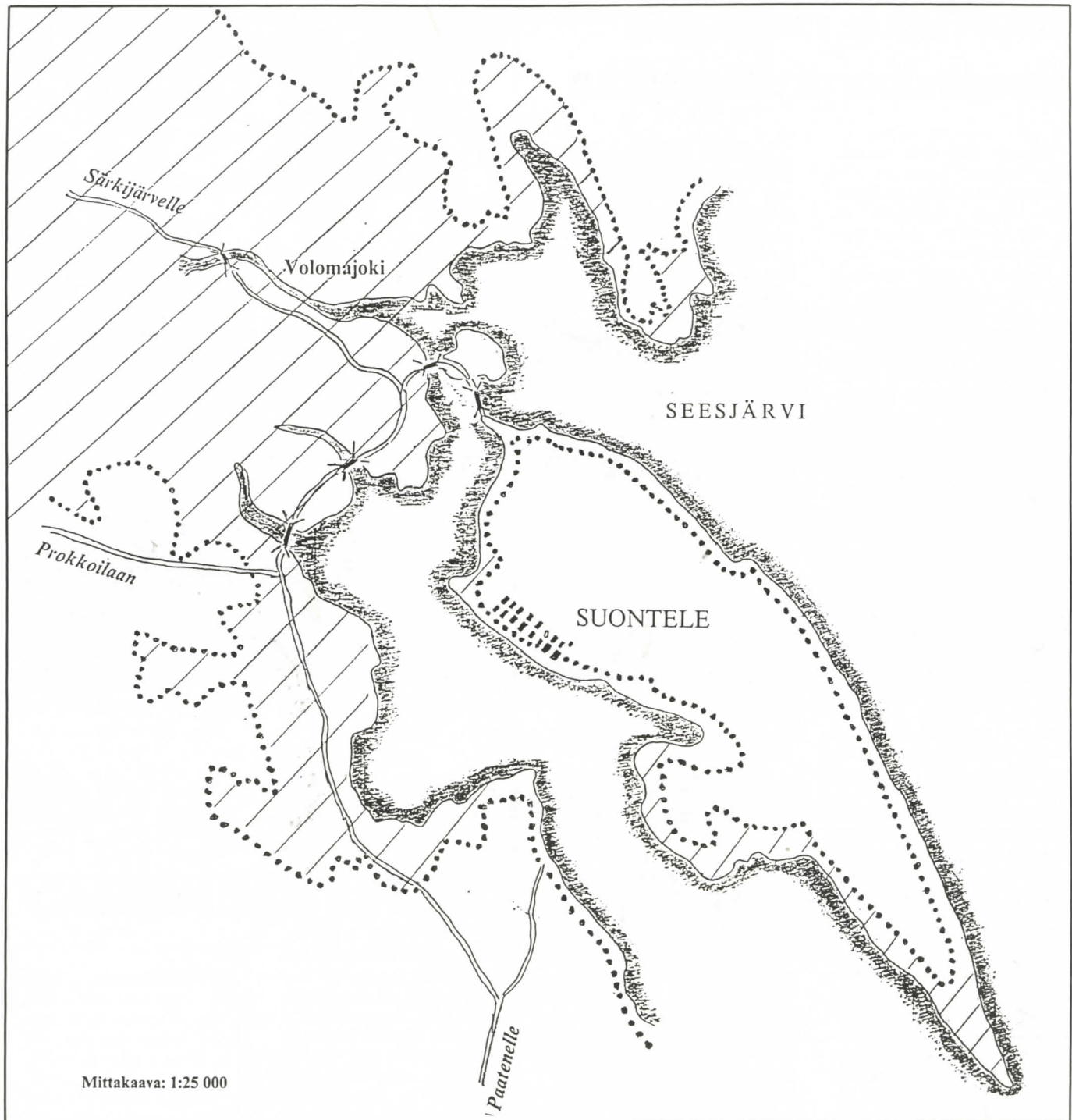
Samuli Paulaharjun piirroksia Suonteleen talojen yksityiskohdista.

tuille, pruasniekan kävijöille. Ja on siinä pöydällä syötävää, karjalaisemännän ruuanlaittotaidon kaikkia näytteitä. Siinä kalakukot komeilevat, siinä rokkavadit rehoittavat, siinä kasat kalittoa sekä sultsinakääröt, siinä sankeita ja isot joukot paksua karjalaisleipää. Vieläpä siinä päälle päätteeksi kolme neljä puol-

tuopillista votkapulloakin komeilee janoisia pöytäan houkuttellen.

Sitten kun me, miesväki, olemme kylliksemme pöydälle ladottua kuormaa keventäneet, tulee akkavaen vuoro ja sen jälkeen vasta nuorten poikasten ja tyttösten.

Mutta kauvan eivät nuoret jouda pöydän ääressä istu-

Suontelen lähiympäristö ennen ja nyt: Seesjärven vanha rantaviiva on varjostettu, vinoviivoitettu alue on vuodesta 1958 veden alla.

maan, ulkoa alkaa kuulua iloisia ääniä ja harmonikan soittoa. Sinne ovat jo toiset tasaiselle tantereelle kokoontuneet kisaamaan, tantsimaan ja karkeloimaan. Sinne mekin Romanaisesta sekä vieraat että talonväki riennetään.

Ja sitten alkaa katrille käymään. Nuoret prihat valitsevat toveritshan ja käyvät tantsuun. Harmonikka soi, tytöt pajattavat, pojatkin rallattavat, kengät kapsahtavat ja koko kenttä kirjavana vilkkaa. Vanhemmat ihmiset seisovat reunalla kisaavia katsoen, monella suu mielihyvän naurussa.

Jotkin vanhemmista käyvät

kyykkää heittämään. Pienet pojat viskaavat paapkaa...

Ja elämä Suontelen vaaralla on iloisaa, vilkasta, reimaa karkeloimista. Kaikki ovat hyvällä tuulella. Suruja, huolia ei näy kenenkään kasvoilla. Kaikkein iloisimpia ovat nuoret tytöt ja pojat. Monet pojista ovat taas pitkän ajan takaa tavanneet mielessä piittävänsä, toiset löytäneet ennen tuntemattoman, soman tyttösen, vaihtaneet hänen kanssaan katseita ja sanoja tantsun aikana ja povet ovat molemmilla lämmenneet.

Etäältä tyttö voi olla toisista salokylistä, jopa 60—70 virstan päästä, vieläpä tietö-

mien salojen, korprien, soiden takaa. Mutta mitä huolii matkan pituudesta salolainen! Kun vaan tyttö suostuu ja asiat muuten selviävät, niin kyllä ne matkat pian juoksailee, kun kosissa käydään ja tyttö noudetaan. Monet rakkausasiat praasniekoilla aletaankin, monet lemmeiliitot siellä lujitetaan, ja hyvähän siellä on tilaisuus valita. Paljon on nuoria koossa sieltä ja täältä, paljon tyttöjä tarjolla... Ja missäpä ne salokyliä nuoret muuten toisiansa tapaisivatkaan, eikä oman kylän tyttölöistä aina mielessä pidettävää löydä.

Siksipä nuorten ilo praas-

niekoilla iloisinta onkin ja kantrilli ei väleä väsytä...

Toisenkin päivän Suontelen praasniekat vielä kestävät. Sukulais- ja tuttavataloihin jäävät vieraat yötä viettämään. Mutta me emme ehdi toista päivää praasniekoihin. Heitämme hyvästit iloisele joukolle ja kiitämme vieraanvaraisuudesta Romanaisen väkeä.

— A, elgeä viel mengö... viipykehä vielä... pyytelevät.

— Toist tulgoa, toista tulgoa, kehottavat kun kuitenkin lähdemme.

SUONTELE 1941

Omat polttivat kylän

”Joukkojemme edetessämme pitkin Seesjärven rantaa Paatenesta pohjoiseen näkyi jo eteeltä Suontelen savuava kylä. Saaren ja kylän yhdistää mantereeseen lähes 300 metriä pitkä, osin pengerrytetty, osin puusta rakenettu silta. Sillan puuosat vihollinen oli perään-tyessänsä polttanut!”

Jo mantereelta oli havaittu, ettei kylässä ollut jäänyt polttamatta kuin jokunen asuinrakennus, riihiä, pari aittaa ja kalanpyydyssuojia. Eräässä riihessä oli useampia kymmeniä hehtoja puitua viljaa, eräässä talossa alakerran pirtti ikkunoiden tasalle asti täynnä kolhoosin perunoita.

Laivasillan äärellä paloi vielä iso proomu. Sen vieressä kallellaan ja puoliksi uponneena oli pieni moottorilaiva. Tämä laiva oli edellisenä yönä yrittänyt lähteä hinaamaan täyteen lastattua proomua yli järven, mutta tähytäjät olivat huomanneet yrityksen. Pari hyvin tähdättyä pst-tykin laukausta, joiden tekemät reiät näkyivät laivan vesirajassa, oli estänyt lähdön.

”Palavan proomun sisällöstä erotan vielä tulen ja savun seasta ainakin kolmen kuorma-auton jäännökset sekä

Suotuisa sijainti, hyvät viljelysmaat ja kalaisa järvi tekivät Suonteesta oivallisen asuinpaikan.

useita tynnyreitä,” kuvailee ensimmäisten suomalaisjoukkojen mukana saarelle tullut TK-rintamakirjeenvaihtaja Mikko Rossi näkemäänsä artikkelissa, joka julkaistiin monissa koti-Suomen lehdissä lokakuussa 1941.

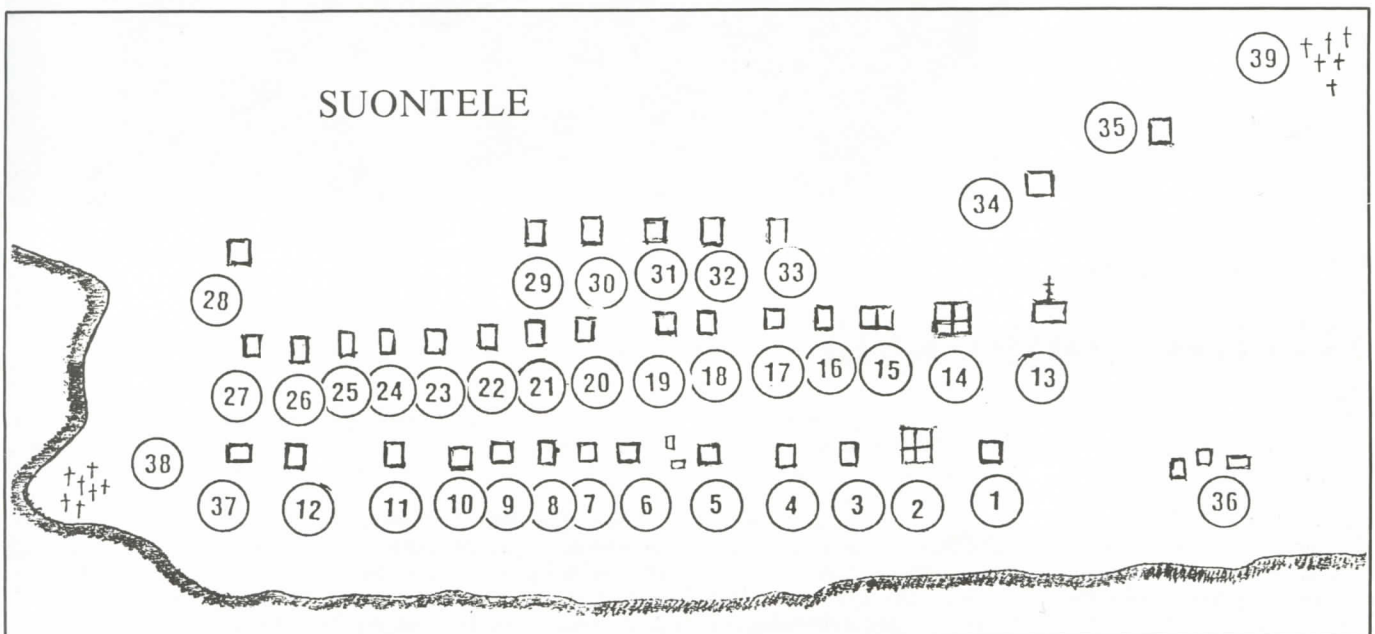
Rossi jatkaa: ”Laiturin äärellä rantatörmällä on lisäksi viiden puoleksi poltetun

kuorma-auton jäännökset sekä lukuisia bensiinitynnyreitä, useimmat poltettuja, mutta jokunen etämmäksi jäänyt on säilynyt, samoin kuin isokokoinen maataloustraktori-kin.

Palamatta jääneistä rakennuksista mainittakoon vielä entinen kirkko, joka nyt oli tietenkin — klubi näyttämöi-

neen ja tanssisaleineen. Seinät olivat täynnä suomen- ja venäjänkielisiä kommunistisia iskulauseita ja Stalinin, Vorosilovin, Kalininin, Molotovin ym. neuvostoherrojen kuvia”.

Suomalaiset tapasivat saarta tutkiessaan läheisestä metsästä äidin ja neljä pientä lasta. Nämä olivat piileskelleet siellä sateessa ja kylmässä

Suontelen talot vv. 1957—60:

1) Surmin Simana, 2) Romanainen (talon alakerros), 37 Romanov Iivana, 4) Surmin Pekka, 5) Luikina Parekevia, 6) Goratsin Mikko, 7) Gandrijev Fedo, 8) Solliejeva Anni, 9) Saharov Jelisei, 10) Kyläneuvosto, 11) Surmin Simana Ivanovitš, 12) Surmin Jyrki, 13) Klubi (vanha kirkko), 14) Koulu (Romanaisen suuren talon yläkerros) 15) Kormilova ja Akimova, 16) Luikin Ivan, 17)

Surmin Oloka, 18) Akimov Feodor, 19) Potapov Mikko, 20) Gorina Jekaterina, 21) Andropov Volodja, 22) Surmin Viktor, 23) Anderejev Pekka, 24) Sidorova Maria, 25) Makkojev Nikita, 26) Akimova Jeli, 27) Konkojev Ivan, 28) Kalikin ja Makkojev, 29) Isotova Fedosia, 30) Afanasieva Klaudia, 31) Mikkojev Vasili, 32) Romanov Viktor, 33) kauppa, 34) siemenviljavarasto, 35) riihi, 36) kolhoosin navetta ym., 37) kalastusvälinevarasto, 38) vanha kalmismaa, 39) uusi kalmismaa.

kaksi vuorokautta. Äiti lapsineen, kuten useita muitakin perheitä, oli kuljetettu sinne Paatenelta. Tarkoituksena oli ollut evakuoita Suontelen kautta enemmänkin paatenelaisia, mutta suomalaisjoukkojen yllättävän nopea eteneminen teki aikeen tyhjäksi.

Suurin osa Suontelen asukkaista oli ennätetty kuljettaa laivoilla ja proomuilla Seesjärven itäpuolelle, osa oli lähtenyt matkaan soutuveineillä jo aikaisemmin ja piileskeli karjalaisemännän arvelun mukaan syrjäisten saarien kalasaunoilla.

Kuin tämän arvelun vahvistukseksi toisena päivänä kylän rantaan soutaa kitkutteli yksinäinen vene ja siinä ukko ja akka lapsineen. He olivat suonteelaisia, jotka olivat pakomatkalta lähtiessään luvanneet soutaa annettuun määräraipaikkaan eli Petelniemen kylään Seesjärven kaakkoiskulmaan.

Ukkopa olikin perheineen piiloutunut saariston sokkeloihin ja palasi nyt tilanteen rauhoituttua arkaillen hävitettyyn kotikyläänsä.

Ukko kertoi, että kylässä oli ollut suuri kalastuskolhoosi. Sille kuuluivat kylän edustalla matalikoilla olevat valttavan suuret merirysät satoja metrejä pitkine aitoineen. Rysät oli tarkoitettu muikunpyyntiin ja jotkut olivat niin suuria, että niitä kokemaan tarvittiin kaksi-kolme venekuntaa. Yksityisiäkin pyydyksiä kyläläisillä oli ollut lupa pitää, mutta niistä saadut kalat oli luovutettava kolhoosin kautta valtiolle; omaan käyttöön sai ottaa vain kolme kiloa kuukaudessa.

Sama näkymä, sama kuvauspaikka, aikaväliä runsas puoli vuosisataa. Yläkuvasa näkyy Romanaisen kaksikerroksinen kauppatalo ja kylän kirkko. Alakuvassa jäljellä on enää koivu; taustalla näkyvä niemikin on kutistunut puoleen.

SUONTELE 1993

Hylätty, autio kylä

Tämän päivän Suontele on yksi Karjalan sadoista autiokylästä. Se on nyt todellinen saarikylä, sillä Seesjärven säännöstelyn takia kohonnut vesi on katkonut kaikki entiset kulkuyhteydet. Saaren erottaa mantereesta lähes kilometrin levyinen salmi. Tämä mullistus, joka tuntui tietenkin kaikkialla Seesjärven lähiympäristössä, tapahtui vuonna 1957.

Vanha saareen johtanut tie on vielä näkyvissä niissä maastonkohdissa, jotka jäivät entisestäänkin kasvaneen Seesjärven saariksi. Näin on mm. Jänissaaressa; kohta um-

peen kasvanut tie nousee vedestä ja veteen se jonkin matkan päässä taas häviää.

Idempänä sijaitsevasta Kallitsinsaaresta siirrettiin asukkaita, kaikkiaan kahdeksan perhekuntaa vedennousun takia Suontelen kylään. Ihmiset olisivat halunneet rakentaa uudet kotinsa mantereen puolelle, mutta määräys oli määräys.

Tieyhteyksien katkeaminen hankaloitti kyläläisten elämää, ja ennen mainiosti toiminut Toukokuun ensimmäisen päivän kolhoosi alkoi hiljalleen näivettyä. Ennen hyvinvoipa kylä muuttui elinkel-

vottomaksi ja tyhjäksi lopullisesti vuonna 1979.

□ □ □

Suontelen vanha, ikaikainen kalmisto on nyt hätkähdyttävä näky, jollaista ei kaikei muualta Karjalassa tapaa: vainajat nukkuvat ikuisuuntaan Ahdin valtakunnassa. Kalmokuusikko kohoaa vedestä kummitusmetsän tavoin. Pokoiniekköjen, vainajien leposijaksi pyhitetty niemi ei saanut armoa, vaikka paikalliset asukkaat olisivat halunneet sen säästää.

Sama välinpitämätön, pilkallinen asenne vanhaa kal-

mismaata kohtaan on myös Punaisen Karjalan kirjeenvaihtajan artikkelissa 'Karjalaa samoilemassa' (PJ 13.10.1925). Siinä kirjeenvaihtaja käy Suontelen kylässä ja kiinnittää huomionsa myös hautausmaahan:

"Kylän vieressä niemellä on pieni metsikkö, josta kuuluu harakan naurua. Lintujen ihailijana menen veneellä metsikön rantaan. Puiden juurella on sekamelskana suuri valikoima kaikenikäisiä ja kaikenkokoisia lahonneita puuristejä, jotka kertovat omaa kieltään sekä kansan kulttuurista että asutuksen

iästä.

Niin — kulttuurista, sillä ristien juurella, rikkinäisten porsliniastioiden välistä näkyy piirakanpäitä, joita harakat ovat nokkineet. Useita annoksia on sellaisillakin kumuilla, joiden omistajista ei ole enää jäljellä kuin taru, että he kerran täällä elivät. On siinä harakoilla elämää ja tyytyväisistä ne nauraa räkättävät” (O.J-n).

Pilkanteon kärki kohdistuu tässä nimenomaan kalmismaahan liittyviin perinnäistapoihin, ei paikkaan sinänsä; ateistit, pakanat ja uskovaiset haudattiin toki Suonteleen kylässäkin samaan paikkaan.

□ □ □

Kylän takana ylhäällä mäen päällä on uusi hautausmaa, joka ehti olla käytössä vain toistakymmentä vuotta. Sielläkin luonto on jo ottanut kohta omansa takaisin. Hautaristejä tutkiva joutuu kahloimaan miehenkorkeisen kasvillisuuden läpi.

Kylän viimeinen kirkko rakennettiin vuosisadan vaihteessa ja otettiin käyttöön vuonna 1900, siis samana vuonna, jolloin Paulaharju kävi pruasniekkamatkalla kylässä. Tästä Paulaharju ei kuitenkaan mainitse mitään.

Kirkko oli omistettu pyhitäjämarttyyri Paraskevalle.

Rakennusrahat lahjoitti oman kylän poika, Pietarissa kuptsana vaurautta koonnut A.G. Grigorjev.

Suonteelen pruasniekkaa vietettiin 28. heinäkuuta. Se oli kirkon päivä (kirkki ulita). Vaikka kylä ja kirkko ovat jo kadonneet, monet muistavat tuota päivää vieläkin perhepiirissään.

Oli kylällä toinenkin pruasniekka, Paraskevan päätintä. Sitä vietettiin 10. marraskuuta kirkon nimikkopyhimyksen kunniaksi.

□ □ □

Koko joukko taloja, pitkälti toistakymmentä — heinälatona nyt toimiva koulu mukaanlukien — on yhä pystyssä rantatermällä. Laitimmaiseta vesi nielaissut kokonaan; vain perustukset hämmöttävät veden alta.

Merkkejä entisestä elämästä on siellä täällä; ruostuneita maataloustyökaluja, särkyneitä astioita, hevosenkengitysteline, vesipumppu. Kuorma-autokin kylässä on ollut. Yhdestä talosta löytyy ehjät käsikivet. Toisesta toistakymmentä paria puulestejä; liekö siinä suutari ammoin elänyt?

Kesäaikaan saaresta asustaa joitakin kesälomalaisia. Eräässä puolittain kunnostetussa talossa liehui Valko-Ve-

Kolhoosin entinen ylpeys ei kelpaa enää Sergei-pojan leikkeihin-kään. Aika on tehnyt tehtävänsä.

näjän lippu. Viime vuosina, kun yksityiset ovat saaneet luvan niittää tarpeisiinsa heinää Suontelen saaresta, kolhoosin entisillä pelloilla on ollut heinäkuussa vilskettä.

Heinätoisissa saarella uurasti myös paatenelainen Taisto Kainulainen perekuntineen. Hänelle Suontelee on tuttu jo ajoilta ennen vedenpaisumusta, ja suuntelelaisia juuriltaan myös hänen Olga-vaimonsa. ”Hyvin tässä kylässä rahvas eli. Kylän kolhoosi oli rajonin parhaita, oli hyvät pellot ja laajat kalavedet.”

”Ka, miksipä nyt kai on

näin,” Taisto huokaa osoittaen korkeassa heinikossa lojuvaa ruostunutta kuorma-auton runkoa.

Taisto Kainulainen on koonnut heinää Suontelen saarelta jo useina vuosina. ”Heinien kuljetuksessa on kuitenkin omat ongelmansa”, hän kertoo. ”Ensin vesimatka ja sitten runsaan kymmenen kilometrin maantietmatka. Kevättalvella kuljetus sujuisi mainiosti hankikelillä jäätä myöten, mutta hevosia ei tahdo enää olla mistään saatavissa”.

SAKARI VUORISTO

Suontelen vanha kalmismaa on tyrmistytävä näky: vesi on peittänyt vainajien leposijat.